

ZOMER 2021

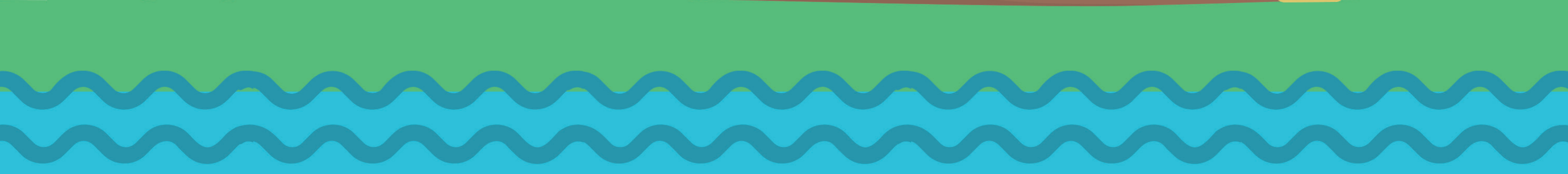
VOORTGANGSRAPPORTAGE

Regionaal Adaptatie Plan (RAP)

Vallei en Veluwe

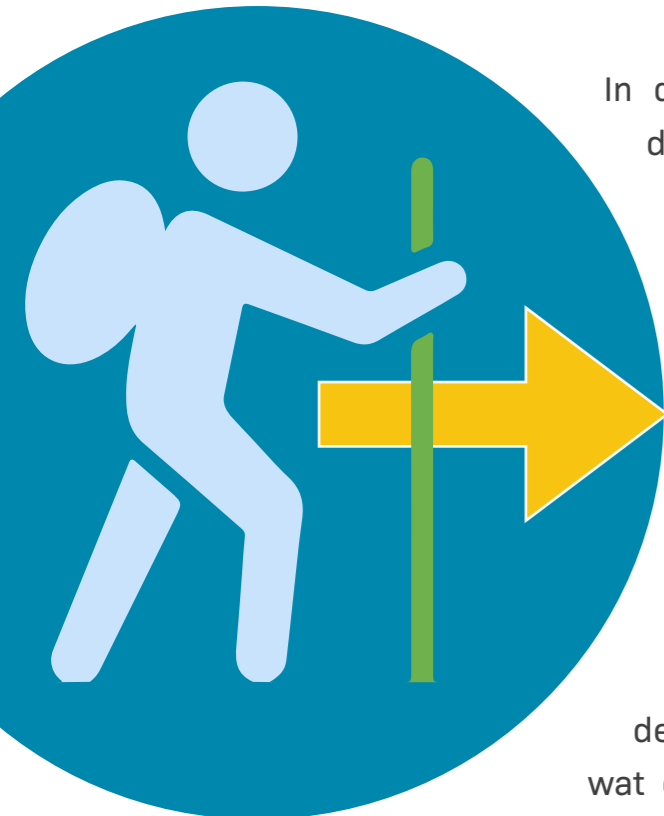

Regionaal delen. Lokaal doen.
KLIMAAT VALLEI EN VELUWE

In 2017 spraken 28 Gemeenten, Waterschap Vallei en Veluwe, Provincies Gelderland en Utrecht, Veiligheidsregio's, Vitens en Rijkswaterstaat de gezamenlijke ambitie uit om in 2050 een klimaatrobuuste regio te willen zijn waar we veilig, gezond en welvarend samenleven. Dat is vastgelegd in ons Manifest Ruimtelijke Adaptatie. Inmiddels hebben ook de GGD's zich hieraan toegevoegd.

Voor het hele gebied zijn de kwetsbaarheden van wateroverlast, droogte en hitte al in kaart gebracht in de [klimaat-effectatlas](#). Vervolgens zijn in het [Regionaal Adaptatie Plan \(RAP\)](#) door de Manifestpartners met andere partijen regionale speerpunten bepaald voor de komende jaren, aanvullend op wat eenieder zelf kan doen.

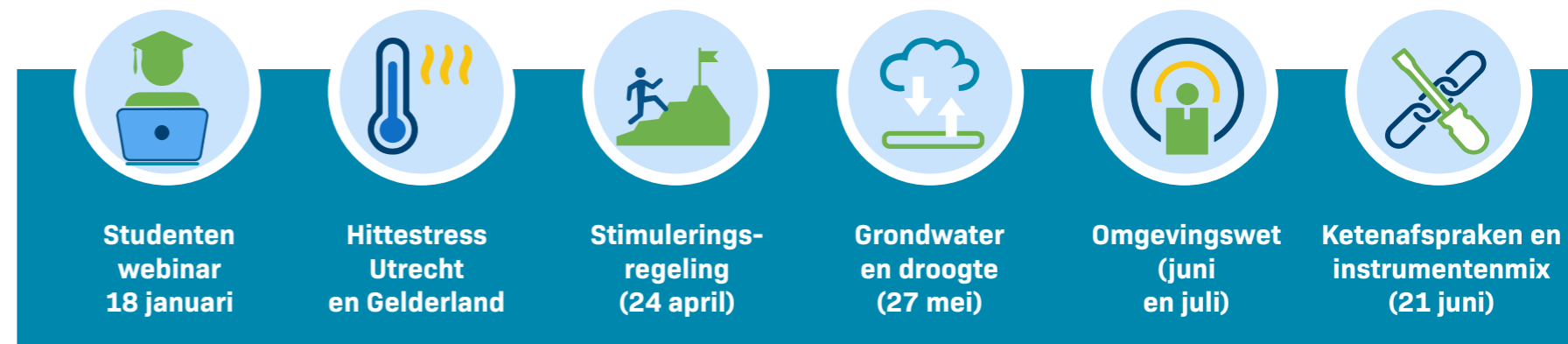

In deze voortgangsrapportage laten we de ontwikkelingen zien waar we als Manifest een bijdrage aan leveren. Dit is met name het informeren en inspireren om de RAP-beweging op gang te houden. Ons motto hierbij is: **Regionaal delen, lokaal doen**. Wij zien ons als RAP-team hierin aanjager en facilitator maar ook als ontdekkingsreiziger. Net als Marco Polo ontdekken we in de regio wat er al gebeurt. We pakken het vast waar de energie (al) zit en we onderzoeken wat er nodig is om initiatieven verder te kunnen brengen.

Het RAP oppakken door te verbinden & stimuleren

De rode draad in het RAP die alle organisaties en onderwerpen verbindt is de kennisagenda. Hiermee faciliteren en verbinden we kennis en praktijk door middel van: voorbeeldprojecten uit de regio, inspiratie- en themasessies, samenwerking met kennisinstellingen, toolboxen en onderzoeken rondom de klimaatadaptatie thema's.

In 2021 zijn de volgende webinars georganiseerd:

Informatie is gedeeld via de periodieke nieuwsbrieven, het kennisportaal op de website en via social media. Volg ons Manifest ook op [LinkedIn](#).

Gericht aanpakken: speerpunten concretiseren in projecten

De tijdshorizon van het RAP ligt op 2050. Dat lijkt ver weg, maar er moet nog veel gebeuren. Bovendien is mee-koppelen met natuurlijke investeringsmomenten noodzakelijk en gewenst. Ook de scope van de opgave is breed, klimaatadaptatie raakt onze leefomgeving op vele manieren. In deze complexiteit biedt focus op vier thema's houvast. Per thema zijn speerpunten gekozen die geconcretiseerd zijn in projecten.

De afgelopen maanden is daarbij het volgende opgepakt:

1 PRETTIG WONEN EN WERKEN

Onze woon- en werkomgeving is binnen steden en dorpen vaak sterk versteend waardoor hittestress en wateroverlast groter wordt. Ook droogte heeft gevolgen als verzakkende gebouwen en tuinen en groenvoorziening. Lagergelegen delen van de regio zijn kwetsbaar voor overstroming. In de beperkte ruimte moeten oplossingen gevonden worden. Dit heeft gevolgen voor onze gezondheid, ons welbevinden en onze productiviteit.

Stimuleringsregeling klimaatadaptatie (Noord-Veluwe)

De 7 gemeenten op de Noord Veluwe hebben samen met het waterschap een stimuleringsregeling uitgewerkt om particulieren financieel te ondersteunen bij het nemen van klimaatadaptieve maatregelen. Bij het opstellen is onderzocht welke financiële prikkels op korte termijn het beste kunnen worden ingezet en welke maatregelen prioriteit krijgen om te stimuleren. Hiervoor is samengewerkt met de nationale alliantie financiële prikkels waardoor ook de kennis nationaal wordt ontsloten. Op 22 april is de kennis over de gemaakte afwegingen gedeeld met de ander Manifestpartners.

De Stimuleringsregeling voor de 7 gemeenten is vanaf maart 2021 opgesteld. De uitvoering en communicatie is belegd bij **Veluwe Duurzaam**. Voor het opstellen van de website is gebruik gemaakt van de kennis die de gemeente Apeldoorn heeft opgedaan met hun eigen stimuleringsregeling. Op deze wijze wordt op een efficiënte wijze uitvoering gegeven aan de regeling. In de eerste 2 maanden leverde dit al 300 aanvragen op.

ROL VAN HET MANIFEST: VERBINDEN/STIMULEREN/ORGANISEREN

Afspraken klimaatbestendig bouwen (Utrecht)

Samen met partners heeft de provincie Utrecht het initiatief genomen om met zoveel mogelijk gemeentes, bouwers, ontwikkelaars, waterschappen en overige betrokkenen afspraken te maken over het klimaatrobuust inrichten van onze gebouwde omgeving. Daarbij gaat het zowel over de bestaande gebouwde omgeving als voor nieuwbouwprojecten. Door middel van een aantal intensieve 'sprintsessies' deelgenomen zijn concrete afspraken gemaakt over aanpassingen in de gebouwde omgeving aan extreme neerslag, droogte en hittestress. De afspraken zijn niet alleen inhoudelijk van aard, maar hebben ook betrekking op de randvoorwaarden die nodig zijn om de uitdaging aan te kunnen gaan. Het besef van samen optrekken en bundelen van krachten wordt door alle betrokkenen onderschreven. En het is de bedoeling dat alle organisaties de afspraken implementeren in de eigen besluitvormingsprocessen.

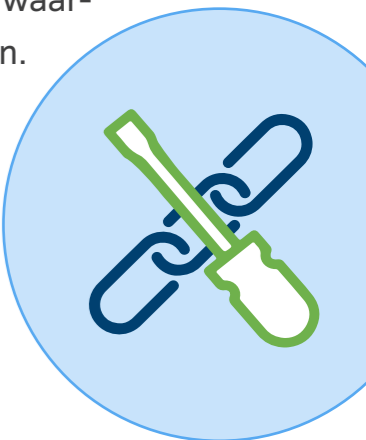
In juni vindt een webinar plaats om de opgedane kennis te delen binnen de manifestregio en te verkennen of en hoe aangesloten kan worden op de afspraken die in Utrecht worden gemaakt.

ROL VAN HET MANIFEST: VERBINDEN/STIMULEREN DEELNAME
MANIFESTPARTNERS

Instrumentenmix

In de werkregio Noord Veluwe wordt gewerkt aan een stappenplan waarmee keuzes zijn te maken uit de beschikbare (beleids)instrumenten. Het doel is dat gemeenten een mix van instrumenten vaststellen waarmee de omgeving klimaatadaptief wordt. De instrumenten zijn vooral gericht op particulieren in het bestaand stedelijk gebied. De mogelijke instrumenten en keuzes zijn geïnventariseerd. In juni wordt de kennis gedeeld met de manifestpartners en het vervolgproces bepaald.

ROL VAN HET MANIFEST: VERBINDEN/FACILITEREN/ORGANISEREN

Hitteplannen

Veluwe

7 gemeenten op de Noord Veluwe zijn in 2020 gestart met het opstellen van het hitteplan per gemeente. Het plan in Harderwijk is afgerond. In de andere 6 gemeenten loopt het door tot medio 2021. Het plan wordt opgesteld door de GGD. Zo wordt er een actieve verbinding gemaakt met de kennis die daar aanwezig is.

Hittebestendige provincie Utrecht

De provincie Utrecht is in samenwerking met de GGD gestart met het ontwikkelen van lokale hitteplannen met gemeenten. Doel van een lokale hitteplannen is de versterking van een lokaal netwerk van eerstelijnszorgorganisaties die gemeenten gaan ondersteunen bij de zorg voor kwetsbare groepen. Naast de hitteplannen richten de partijen zich ook op hittestress in gebouw en gebied. Hiervoor zijn ook bijeenkomsten georganiseerd.

ROL VAN HET MANIFEST: VERBINDEN/STIMULEREN/FACILITEREN/AANJAGEN/ORGANISEREN

Hittekaart workshop Barneveld

De stedenbouwkundigen van de gemeente Barneveld zijn zeer geïnteresseerd in de hittekaarten uit de klimaateffectatlas en willen de kennis in de atlas toepassen in de eigen gemeente. Samen met gemeentelijke vastgoedbeheerders, landschapsarchitect en medewerkers van de afdeling groen hebben zij ons benaderd voor het geven van informatie over de hittekaart. We hebben een webinar verzorgd waarin toelichting is gegeven op de kaarten, welke informatie er op staat en hoe deze regionale informatie lokaal kan worden toegepast.

Samenwerking met: CAS, ontwikkelaar van de Klimaateffectatlas.

ROLLEN VAN HET MANIFEST: VERBINDEN/FACILITEREN/ORGANISEREN

AANGENAAM RECREËREN

Extreem weer, zowel hitte als onweer en hevige neerslag heeft effect op evenementen en activiteiten in de buitenlucht. Aandacht voor klimaatbestendige accommodaties en attracties is belangrijk om kwaliteit te bieden aan de recreant en toerist. Maar ook groenblauwe structuren spelen daarbij een grote rol. Kansen zullen ook ontstaan door bijvoorbeeld een langer buitenseizoen.

ROL VAN HET MANIFEST: STIMULEREN/AANJAGEN

Stakeholderanalyse studenten

Eind 2020 heeft een groep studenten van Van Hall Larenstein voor het thema Recreatie (naast drie andere thema's Natuur, Veiligheid en Waterbeschikbaarheid) een Quick Scan uitgevoerd wat betreft stakeholders, behoeften en uitdagingen. De uitkomsten zijn gedeeld in een workshop met Manifestpartners. Zie ook het [introductiefilmpje](#) van de studenten dat op de site is geplaatst.

ROL VAN HET MANIFEST: OPDRACHTGEVEN/FACILITEREN/ORGANISEREN

Groen groeit mee

Groenblauwe inrichting is van belang voor het realiseren van meerdere ambities, zoals een klimaatbestendige en gezonde leefomgeving, biodiversiteit en recreatie. Om die reden sluiten we aan bij de ontwikkeling van Groen Groeit Mee en de ontwikkelstrategieën voor de U16, regio Amersfoort en regio Foodvalley. Ook zien we dat de Groen-Blauwe inrichting in de Omgevingsvisies van de gemeenten al een prominente plek heeft ingenomen. Daarnaast dragen de lokale projecten bij aan de gewenste groenblauwe inrichting.

ROL VAN HET MANIFEST: VERBINDEN RAP DOELEN EN GROEN GROEIT MEE PROCES UITVOEREN VAN LOKALE GROEN PROJECTEN

3 BASISFUNCTIES VEILIG STELLEN

De continuïteit van het functioneren van deze basisfuncties wordt nauwlettend in de gaten gehouden. Extra aandacht is echter nodig vanwege een grotere kans op

weersextremen zoals noodweer en langdurige hitte. Waardoor basisfuncties

onder druk kunnen komen te staan, bijvoorbeeld bij overstromingen

en natuurbranden. Uitval van de ene functie kan leiden tot de

uitval van weer andere functies en zelfs uitval van een geheel gebied.

Basisfuncties zijn (boven)regionale voorzieningen en dus gemeentegrens overschrijdend.

Gevolgbepierking Overstromingen Utrecht (inclusief Vallei en Eem)

Voor de werkregio Platform Water Vallei en Eem wordt gewerkt aan gevolgbepierking Overstromingen. Voor het gebied zijn door de Veiligheidsregio Utrecht impact analyse kaarten gemaakt en deze zijn besproken met de ambtelijke vertegenwoordigers. In juli wordt een workshop met bestuurders georganiseerd om samen het ambitieniveau te bepalen. Tevens wordt een handleiding handelingsperspectief opgesteld.

Korte beschrijving: Regionale bijeenkomsten
Samenwerking met: Veiligheidsregio Utrecht

ROL VAN HET MANIFEST: VERBINDEN/FACILITEREN//ORGANISEREN

Risico analyses Rijkswaterstaat (RWS)

RWS heeft risico analyses uitgevoerd voor wegen en vaarwegen. In het kernteam is een toelichting gegeven op deze kaarten. De afspraak is dat het Manifest kernteam betrokken wordt bij de organisatie van de risicodialogen die RWS wil gaan organiseren.

4 NATUURLIJK BODEM- EN WATERSYSTEEM

De gevolgen van de klimaatsverandering op de flanken van de Veluwe zijn in kaart gebracht en de informatie is ontsloten via de website. Tevens is de informatie actief gedeeld

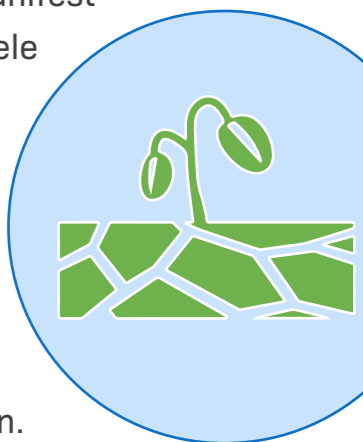
met alle partners via een webinar over grondwater en droogte. De informatie op de website kan de komende jaren worden uitgebreid met nieuwe informatie zodat betrokkenen daar terecht kunnen met vragen over grondwater en droogte.

Verkenning Droogte/grondwater – Waternetwerk Veluwe

Voorjaar 2021 heeft een bestuurlijke afvaardiging van de Manifestpartners een eerste verkennend gesprek gevoerd over de vele sectorale/thematische ontwikkelingen rondom droogte en grondwater in het gebied de Veluwe door vele spelers. De Utrechtse Heuvelrug heeft al zo'n Blauwe Agenda opgesteld, de Veluwe nog niet. Uitdaging gezamenlijk is om "synchroon te gaan zwemmen" gericht op een betere waterbalans. In 2021 wordt nader uitgewerkt of en hoe het Manifest hierin een rol kan gaan spelen. Dit in de context van de andere ontwikkelingen.

Samenwerking met provincie, waterschap, gemeenten, Vitens.

ROL VAN HET MANIFEST: VERBINDEN/STIMULEREN/FACILITEREN

Projecten WUR kaart

Samen met de onderzoekers van de WUR is een projectvoorstel geschreven om voor het Manifest gebied om een kaart voor 2120 te ontwikkelen. Deze kaart is voor heel Nederland gemaakt en we gaan deze kaart nu gedetailleerder maken voor ons gebied. Landelijk heeft de kaart in de media veel aandacht gekregen (kranten, TV: Buitenhof). Het project is ingediend bij Topsector Kennis en Innovatie voor een bijdrage. De bijdrage is op 27 mei toegekend en vanaf nu kunnen we starten met het project.

ROL VAN HET MANIFEST: ORGANISEREN

Doorkijkje naar Q3 & Q4 2021 & vervolgstappen

Onze ontdekkingsreis blijft een groot avontuur maar sommige activiteiten en ontwikkelingen hebben we al wel in het vizier zoals:

Regionaal delen

Lessen uit deze bovenstaande projecten breder uitrollen

Concrete projecten en/of bijeenkomsten:

Vallei en Veluwe 2120

Loofbomenadvies

Duurzaam grondwatersysteem

Wooncorporaties

Droogte aanpak

Tuin- en klimaatroute (website)

Lokaal doen

Borging van de afspraken in de organisaties van de manifestpartners. (denk hierbij aan borging klimaat binnen gemeenten)

Implementatie van afspraken en kennis in plannen en projecten. (bijvoorbeeld bouwafspraken)

Algemeen

Voorbeeldprojecten delen met partners via de communicatiekanalen (social media, website en nieuwsbrieven)

Update klimaateffectatlas

Organisatie jaarlijkse Klimaatop (3 december 2021)

Samen doorpakken

Tot slot de uitnodiging om samen verder op ontdekkingsreis te gaan:
Wat wilt u dit jaar nog regionaal delen en lokaal gaan doen?

[KLIMAATVALLEIENVELUWE.NL](https://www.klimaatvalleienveluwe.nl)

